

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: ROMICS KATI

AFRIKA

BEFELÉ FIGYELVE

A médián keresztül kétféle képet kaphatunk Afrikáról. Az egyik a naplemente utolsó fényeiben úszó, zsiráfokkal, zebrákkal, ragadozókkal benépesített szavannák mesés látványa, a turistacsalogató imázs, mely a távoli egzotikumot ötvözi az oroszlánvadászok eposzaival.

A másik – ma már jóval hangsúlyosabb – kép a nyomor, a betegségek és a háború ábrázolása. A kontinensről szóló hírek zöme agresszióról és szegénységről szól, a fotók jellemzően szakadt ruhájú, éhező gyerekeket mutatnak be, kalasnyikovokkal a vállukon.

Nyilvánvalóan mindkettőben van igazság, de mindegyikük túlzó és veszélyesen leegyszerűsítő. És messze nem érvényes a kontinens egészére.

A sztereotip képalkotásnak persze vannak nyertesei: a tömeges szafari- és etnoturizmustól kezdve a segélyeket gyűjtő, ám az adományokat a rászorulóknak már nem továbbító csalóknak – rengeteg nonprofit szervezet és kormány is sikeresen tüntet el vagy mos tiszára hatalmas összegeket ily módon. Ráadásul a háborús konfliktusok és kiszolgáltatottság fenntartása is számos helyi hatalmasság érdeke – rendezetlen körülmények között sokkal egyszerűbb a külföldi cégeknek lefizetni a helyi hatóságokat, áron alul hozzájutni nyersanyagokhoz, azokat kicsempészni és mindközben remek áron fegyvereket eladni...

A kétarcú Afrika-kép nemcsak bennünket csap be, de súlyos teher az ott élők számára is. Az internet működik, jelen vannak a nemzetközi hírek, így magukról is csak azt látják, hogy valóban milyen szerencsétlenek és az egyedüli kiút a fehér emberre várás, aki majd megment... Ennél csak a károsabb, amikor tapasztalatlan önkéntesek érkeznek és a legjobb szándékkal, de komolyan gondolják, hogy bármilyen pedagógiai képzettség nélkül majd gyerekeken segítenek.

Amikor logisztikusként egy humanitárius szervezettel Afrikában kezdtem dolgozni, hasonló képek éltek bennem is, sőt a fent említett két kép vezérelt a pályára! Ám nagyon gyorsan szinte sokkolt, mekkorát tévedtem: nem is lehettem volna távolabb a valóságtól! Megdöbbenett Kelet-Afrika örületes gazdasági fellendülése, Etiópia, Kenya, Uganda, Ruanda pörgő fejlődése – a helyi vállalkozások támogatása, startup innovációs hubok terjeszkedése, az egyetemek közti gyümölcsöző nemzetközi együttműködés. A kultúra kiemelkedő szerepe, galériák és fotósélet Kigaliban, vagy a nemzetközi művészeti vásárok Fokvárosban. A kulináris élvezetek – a teljesen egyedülálló és különleges alapanyagokat felhasználó etióp konyhától, a mozambiki fűszeres street foodon át, a ruandai tetőteraszos kávézóknak műanyagmentes szívószállal kínált jeges lattéig. Nem is beszélve a Sierra Leone-i fehér homokos tengerpartokról vagy a kongói vulkánokról – mindezekről rendkívül keveset hallottam érkezésem előtt.

Leginkább viszont a mindennapok varázsoltak el: a családok és közösségek összetartása, a tradíciók becsben tartása, a természet tisztelete, melyek miatt Afrika – értékeivel és tanulságaival – sok esetben inkább nekünk mutathat példát...

KÖRNYEZETTUDAT

Észak-Kivu Kongó egyik hányatott sorsú tartománya. A gyémánt- és koltánbányászat, illetve törzsi viszályok miatti fegyveres konfliktusok és a járványok is mindennapos problémát jelentenek a régióban. A kormány négy éve mégis egy olyan törvényt hozott, amire a fejlett világban is alig van példa: betiltotta a műanyag zacskókat! A tradicionális kosárfonás így ismét fontos szerephez jutott, egyszerre jelent a nők számára kenyérkereseti lehetőséget és a környezetmegóváshoz is hozzájárul.

Goma (Észak-Kivu) Kongói Demokratikus Köztársaság

KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS

Yves Ghael Ndagano előadóművész Észak-Kivu Nemzetközi Színházfesztiváljának szervezője, de emellett rengeteget tesz a közösségében élő gyermekekért: zenére és színdarabokra tanítja őket. Neki – mint megannyi sorstársának – fiataalként mindez nem adatott meg.

Tizenegy évesen vitték el gyerekkatonának, kiszabadulása után egy koltánbányában dolgozott éhbérért (e bányákban az elektromos eszközök jelentős részéhez, pl. a mobiltelefonokhoz nélkülözhetetlen anyagot fejtik, mely fémes tantálla finomítva hőálló és kiváló elektromostöltés-megtartó).

Idővel sikerült annyi pénzt összegyűjtenie, hogy zenét tanulhasson. Azóta is a zene erejével küzd azért, hogy célt és közösséget adjon a helyi gyermekeknek...

Goma (Észak-Kivu) Kongói Demokratikus Köztársaság

ÚJRAHASZNOSÍTÁS

A dél-szudáni ékszerkészítő töltényhüvelyekből formál gyűrűket, karpereceket. A sok éve tartó polgárháború árnyékában szépséggé formálja a gyűlöletet. Kollégáim, Bree és Jean-Baptist az általa készített gyűrűvel jegyezték el egymást, hogy elkerüljék az arany vagy gyémánt vásárlását. E nyersanyagok bányászatát Afrikában legtöbbször háború és gyermekmunka kíséri...

Lankien (Bieh) Dél-Szudán

NŐI ERŐ

Sehol sem éreztem annyira a női erőt, mint Kongóban. Fegyveres konfliktusok, erőszak, járványok, vulkánkitörések és más katasztrófák közepette egy másik, kevésbé látványos harc is zajlik nap mint nap. Minden reggel útra kelnek: egyik karjukban színes pólóba csavart gyermeküket tartják, másikban rozsdás machetét vagy kapát szorongatnak. Van, ki a földekre megy, más a piacok standjaihoz. Többen a sérülteket látják el, vagy a fiatalokat igyekeznek tanítani.

És fáradhatatlanok: tűzifát gyűjtenek, főznek, gyerekeket etetnek. Pedig majdnem mind viselik a múlt test-lelki sebeit: egy golyóét, egy vágását, a nemi erőszakét. És együtt mosolyognak, együtt énekelnek, hogy együtt éljenek túl.

▼ **Mweso (Észak-Kivu) Kongói Demokratikus Köztársaság**

ELFOGADÁS ÉS BEFOGADÁS

Míg a pigmenthiányos emberek igen sok afrikai vidéken a társadalom kitaszítottjai, üldözöttjei – mert a hiedelem szerint balszerencsét jelentenek –, addig az albínók Sierra Leonében teljes elfogadásban élnek. Sokévnnyi polgárháború és ebolajárvány után az ország ma békés, toleráns, fejlődő és a turisták által is kedvelt helyszínné vált. Alusine és Alhassan ikrek, 16 évesek, és jogi egyetemre készülnek. Családjukban a 6 testvérből 3 albínó...

Magburaka (Sierra Leone)

MINDENNAPI HŐSÖK

Az 1991-től 2002-ig tartó, kíméletlen polgárháború több mint 50 ezer halálos áldozatot követelt, és 2000-nél is több, megcsontított sebesültet hagyott hátra. A Salone Flying Stars Amputee labdarúgóklub hetente többször edz és játszik a free-towni Lumli-strandon. A meccs segít a csapattagoknak visszanyerni büszkeségüket és önbizalmukat, de a fogyatékkal élők megbélyegzése ellen is hatékony eszköz. A játékosok a foci pályán a háború áldozataiból győztesekké válnak...

Freetown (Sierra Leone)

Simon Mawich Gai lába még kisgyermekkorában bémult le, mert Szudánban, ahol közel 70 éve polgárháború dúl, nem volt elérhető a szükséges védőoltás. Falujában, Lankienben, mely a most is zajló összecsapások egyik epicentruma, a földutak az esős évszak alatt mocsarassá válnak, így kerekesszékekkel csak nagy nehézségek árán tud eljutni iskolába, munkahelyére.

Simon mégis arra tette fel életét, hogy harcoljon a gyermekbénulás és más betegségek terjedése ellen: ő a helyi kórház HIV- és tbc-programjának jókedvű és reményt adó vezetője, emellett pedig járványos gyermekbénulás elleni oltási kampányokban vesz részt.

Lankien (Bieh) Dél-Szudán

TERMÉSZETKÖZELBEN

Afrika egyes részein az őslakosok még mindig rendkívül szoros kapcsolatban élnek a természettel. Sok helyen nem a bolt, hanem a természeti környezet az élelem és a víz közvetlen forrása. A gyűjtögető életmód és a tradicionális halász- és vadásztechnikák – a túlnépesedés előtti helyzetben – hosszú távon is fenntarthatóak voltak. Csak annyit vettek el a természettől, amennyire szükségük volt, és figyeltek arra, hogy más törzseknek és az állatoknak is jusson a javakból.

A népességszaporodás, a globális nyersanyagigény, a környezetszennyezés és a klímaváltozás hatásai azonban a szemünk előtt formálják át e természetközeli létet.

Vadászok: hadza törzs. Nagy-hasadékvölgy (Tanzánia)

TRADÍCIÓMEGŐRZÉS

Afrikában egy országon belül rengeteg különböző népcsoport, kultúra és nyelv van jelen. Etiópiában például több mint 80 törzs él, és 83 különböző nyelvet beszélnek. A törzsek – az igen erős csoporttudat képviselőiként – ennek jeleként büszkén követik őseik szokásait, hordják felmenőik hagyományos díszait.

Namanga (Tanzánia)

ROMICS KATI
FOTÓGRÁFUS, AZ ORVOSOK HATÁROK
NÉLKÜL MUNKATÁRSÁKÉNT AFRIKA
ÉS DÉL-AMERIKA ORSZÁGAIBAN
DOLGOZIK

FÖLDGÖMB VILÁGLÁTÓ A TRENDFM-EN
CSÜTÖRTÖKÖNKÉNT 16.35-KOR.
A RÁDIÓBAN VENDÉGÜNK A TÉMÁRÓL:
ROMICS KATI

TRENDFM 94.2
GAZDASÁGI RÁDIÓ CSOPORT

KORÁBBI MŰSORAINK MEGHALLGATHATÓK:
WWW.TRENDFM.HU